

OECD:n osaamiskatsaus 2013. Aikuisten osaamiskartoituksen ensimmäiset tulokset

Suomenkielinen tiivistelmä

1900-luvun kahden viimeisen vuosikymmenen aikana alkanut teknologinen vallankumous on vaikuttanut 2000-luvulla lähes kaikkiin elämänalueisiin: tapaamme "puhua" ystäviemme ja läheistemme kanssa, tapaamme tehdä ostoksia sekä työskentelytapoihin ja -paikkoihin. Nopeampien ja tehokkaampien kuljetus- ja kommunikointipalvelujen ansiosta ihmisten, tavaroiden, palvelujen ja pääoman on helpompi liikkua ympäri maailmaa, mikä johtaa talouksien globalisoitumiseen. Nämä sosiaaliset ja taloudelliset muutokset ovat vuorostaan muuttaneet myös osaamisen kysyntää. Automatisoitaessa tuotantoa ja tiettyjen matalan osaamistason tehtäviä yhä enemmän rutiininomaisen kognitiivisen osaamisen ja käsityötaitojen tarve pienenee, samalla kun tietojenkäsittelyn ja korkean tason kognitiivisen osaamisen ja ihmishäntäntöjen kysyntä kasvaa. Ammattikohtaisen osaamisen lisäksi 2000-luvun työntekijöillä on oltava tietojenkäsittelytaitot ja useita "yleisiä" taitoja, mukaan lukien kommunikointitaidot, kyky työskennellä itesenäisesti ja oppia, jotta he selviävät epävarmoilla ja nopeasti muuttuvilla työmarkkinoilla.

Aikuisten osaamiskartoitus (PIAAC) suunniteltiin lisäämään tietoa joidenkin näiden avaintaitojen saatavuudesta ja siitä miten niitä käytetään työssä ja vapaa-aikana. Kartoituksessa määritetään pätevyyttä usealla tietojenkäsittelyyn liittyvällä alueella – luku-, lasku- ja ongelmanratkaisutaidot teknologiapainotteisissa ympäristöissä. Tärkeimpiä tuloksia olivat muun muassa:

Aikuisten luku-, lasku- ja ongelmanratkaisutaidot teknologiapainotteisissa ympäristöissä

- Useimmissa maissa merkittävä osa aikuisista suoriutuu heikosti mitattaessa luku- ja laskutaitoa. Tutkimukseen osallistuneissa maissa 4,9–27,7 % aikuisista ylsi vain lukutaidon alimmille tasoille ja 8,1–31,7% laskutaidon alimmille tasoille.
- Monissa maissa suurella osalla väestöä ei ole kokemusta tieto- ja viestintätekniikasta, eikä perustaitoja, joita tarvitaan käytettäessä tieto- ja viestintätekniikkaa monien jokapäiväisten tehtävien suorittamiseen. Pienimmillään tämä osuus 16–65-vuotiaista vaihtelee Alankomaiden, Norjan ja Ruotsin 7 %:sta Italian, Korean, Puolan, Slovakian ja Espanjan 23 %:iin. Jopa tietotekniikan käytön hallitsevista aikuisista suurin osa ylsi vain alimmalle taitotasolle teknologiapainotteisten ympäristöjen ongelmanratkaisussa.
- Vain 2,9%–8,8% aikuisista yltää teknologiapainotteisten ympäristöjen ongelmanratkaisussa korkeimmalle taitotasolle.

Tiettyjen sosiodemografisten ominaisuuksien yhteys osaamiseen

- Kun muut ominaisuudet on otettu huomioon, korkeasti koulutetuilla aikuisilla on keskimäärin 36 pisteen etulyöntiasema – joka on yhtä kuin viisi vuotta virallista koulutusta – verrattuna aikuisiin, jotka ovat kouluttautuneet keskiastetta alemmalle tasolle.
- Matalan alkuperäisen koulutuksen ja osaamisen parantamisen mahdollisuuksien puutteen yhdistelmästä voi kehittyä noidankehä, jossa matala osaamistaso johtaa heikompiin mahdollisuuksiin kehittää osaamista ja päinvastoin.

- Maahanmuuttajilla, joilla on vieraskielinen tausta, on merkittävästi heikommat luku-, lasku- ja ongelmanratkaisutaidot teknologiapainotteisissa ympäristöissä kuin syntyperäisillä aikuisilla, joiden lapsena ensimmäisenä tai toisena kielenä opittu kieli on sama kuin arvioinnissa käytetty kieli. Tilanne on sama jopa, kun muut tekijät otetaan huomioon.
- Vaikka vanhemmilla aikuisilla on yleisesti nuorempia heikommat taidot, sukupolvien välisen kuilun suuruus vaihtelee tuntuvasti eri maiden välillä. Tämä viittaa siihen, että muun muassa poliittiset olosuhteet saattavat heikentää tietojenkäsittelyn avaintaitojen ja iän välisen, muuten negatiivisen suhteen taustalla olevien tekijöiden vaikutusta.
- Miehillä on naisia paremmat tulokset lasku- ja ongelmanratkaisutaidoissa teknologiapainotteisissa ympäristöissä, mutta erot eivät ole suuria ja pienenevät edelleen, kun muut ominaisuudet otetaan huomioon. Nuorilla aikuisilla sukupuolten välinen ero osaamisessa on mitätön.

Osaamisen käyttäminen työssä

- Osaamisen käyttö työpaikoilla vaikuttaa moniin työmarkkinoiden ilmiöihin, mukaan lukien tuottavuus ja sukupuolten väliset palkkaerot.
- On tavallista, että osaavimmat työntekijät käyttävät taitojaan vähemmän intensiivisesti kuin vähemmän osaavat työntekijät, mikä viittaa siihen, että osaamisen ja työssä käytettyjen taitojen yhteensopimattomuus on levinnyt kaikkialle.
- Yksilön ammatti on vahvemmin yhteydessä siihen, kuinka hän käyttää osaamistaan työssään, kuin hänen koulutustasonsa tai työsopimustyyppinsä.
- Noin 21% työntekijöistä on työhönsä ylikoulutettuja ja 13% alikoulutettuja, millä on merkittävä vaikutus palkkaan ja tuottavuuteen.

Osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen – sekä menettäminen

- Luku-, lasku- ja ongelmanratkaisutaidot teknologiapainotteisissa ympäristöissä ovat läheisessä yhteydessä ikään. Osaaminen on huipussaan 30 ikävuoden paikkeilla ja laskee sitten tasaisesti. Vanhimpien ryhmien osaamistaso on matalampi kuin nuorimpien. Ajan myötä vähentyvä osaaminen liittyy sekä ikääntymisen biologisiin vaikutuksiin että eroihin niiden mahdollisuuksien määrässä ja laadussa, joita kyseisillä ihmisillä on ollut elinaikanaan osaamisen kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi (erityisesti, mutta ei ainoastaan, virallisen koulutuksen kautta).
- Se kuinka paljon osallistutaan järjestettyyn aikuisopiskeluun on maakohtaisesti tarkasteltuna selvästi yhteydessä keskimääräisiin tietojenkäsittelytaitoihin.
- Aikuisilla, jotka osallistuvat useammin luku- ja laskutaitoon liittyvään toimintaan ja käyttävät tieto- ja viestintäteknikkaa enemmän – sekä töissä että vapaa-aikana – on paremmat luku-, lasku- ja ongelmanratkaisutaidot, jopa kun otetaan huomioon koulutustaso. Relevanttiin toimintaan osallistuminen vapaa-ajalla on vielä vahvemmin yhteydessä arvioituihin taitoihin kuin kyseiseen toimintaan osallistuminen töissä.

Osaamisen yhteys taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin

- Luku-, lasku- ja ongelmanratkaisutaidot teknologiapainotteisissa ympäristöissä ovat positiivisesti ja riippumattomasti yhteydessä siihen, kuinka todennäköistä on osallistua työelämään ja olla työllistetty sekä saada korkeampaa palkkaa.
- Heikot lukutaitotulokset saaneilla henkilöillä on, kaikissa maissa, paremmat tulokset saaneita todennäköisemmin heikko terveys ja he uskovat ettei heillä ole paljon vaikutusta poliittiseen prosessiin, eivätkä he osallistu assosiativiseen tai vapaaehtoistoimintaan. Suurimmassa osassa maita on myös todennäköisempää, että henkilöt joilla on heikommat taidot luottavat muihin ihmisiin vähemmän.

© OECD

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alun perin englanniksi ja ranskaksi.

Julkaisuja on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa www.oecd.org/bookshop

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate
Sähköposti: rights@oecd.org faksinumero: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2013), *OECD Skills Outlook 2013. First Results from the Survey of Adult Skills*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264204256-en